

Hold Hjernen Frisk - Pilotprojekter på biblioteker efteråret 2017

Spørgeskemaundersøgelse besvaret af projekternes kontaktpersoner – januar 2018

Deltagende biblioteker¹

Allerød (2 projekter) – Mærk et værk og tænkepauser

Projekttemaer:

Skønlitteratur og fordybelse - Et fysisk element via gåture i skoven

Fag- og skønlitteratur og fordybelse - Et fysisk element via yoga og afspænding

Furesø (1 projekt) – Hold hjernen i swing

Projekttema:

Introduktion til kulturtilbud i kommunen - Et fysisk element via dans

Herning (1 projekt) - På tur i historien

Projekttema:

Introduktion til kommunens historie - Et fysisk element via gang/cykling

Ringsted (1 projekt) – Fortæl din Ringstedhistorie

Projekttema:

Læring – deltagernes dokumentation i fotos, film og lyd fra fire udvalgte steder i kommunen - Et fysisk element via gang

Varde (1 projekt) – Teknologiekperimentarium for seniorer

Projekttema:

Læring – hverdags-it: kombination af den fysiske verden med den digitale: teknologier i forhold til helbred, oplevelser, viden og interesser i hverdagslivet – gang i lokalområdet. - Et fysisk element via gang

Vejle (1 projekt) – Start smart - morgengymnastik med kultur og debat

Projekttema:

Introduktion til biblioteket: introduktion til mange forskellige materialer og digitale tilbud, afprøvning af guidet fælleslæsning, konceptet Debatten for katten, hørte musik og så film - Et fysisk element via morgengymnastik

Aalborg (1 projekt) - Biblioteket flytter mennesker

Projekttema:

Læring – hverdags-it: fotoopgaver med indbyggede søge-, lokaliserings- og delingsopgaver i byens rum som løftestang til at gøre IT nærværende og spændende - samt som udfaldsvej til andre emner som billedbehandling, sociale medier, sikkerhed, e-handel mm. - Et fysisk element via gang.

Projekterne grupperede sig om it-læring, lokalhistorie og kultur samt bibliotekets tilbud – generelt samt mere specifikt litteratur og læsning. Det fysiske element er i vidt omfang blevet inddraget gennem gåture - med yoga og mindfulness som en undtagelse.

¹ To projekter blev ikke realiseret, da de ikke kunne samle tilstrækkelig mange deltagere. Det gælder Horsens med projektet 'Horsens Holder Hjernen Frisk' og Aalborg Bibliotekerne med 'Aalborgs historie'. Disse to projekter indgår ikke i spørgeskemaundersøgelsen.

Baggrund for at deltage i projektet

'Det lød som en udfordring, som både ledelse og medarbejdere vurderede som relevant for biblioteket'.

Ovenstående citat fra et enkelt bibliotek dækker mere eller mindre for alle deltagende biblioteker. Bibliotekernes ledelse har i høj grad bakket op om Hold Hjernen Frisk, der med sit fokus og sin opbygning har ramt inden for skiven af de tilbud, som en moderne kommune og et moderne bibliotek ønsker at have på hylden. Heri indgår et ønske om med udgangspunkt i bibliotekets kerneydelser i forhold til litteratur og læring at styrke det interne kommunale samarbejde og samarbejde med lokale kræfter uden for biblioteket - også uden for bibliotekets mure.

'Chefen for Kultur- og Fritid foreslog projektet til biblioteket, da det hang smukt sammen med forvaltningens målsætninger om øget samarbejde mellem de forskellige områder inden for kultur og fritid samt Center for Sundhedsfremme. Desuden havde biblioteket høstet erfaring med målgruppen fra Tænk tanken for Fremtidens Bibliotekers projekt om ensomme ældre'.

'Biblioteket arbejdede med højt læsning i forvejen. Dette projekt gav mulighed for at koble et fysisk, sundhedsmæssigt tiltag på – især det mentale aspekt. Desuden gav projektet mulighed for at arbejde intensivt og i dybden med en fast gruppe over en længere periode'.

'Biblioteket havde længe tænkt på at lave nogle aktiviteter med udgangspunkt i hjernen og dans'.

'Biblioteket har indledt et samarbejde med Museum Midtjylland og en række historiske frivillige foreninger her i Herning i forbindelse med at arkivet er flyttet ind i Historiens Hus (et kommunalt hus, hvor flere historiske aktører er flyttet sammen). Med dette projekt fik biblioteket en oplagt mulighed for at have et konkret produkt/projekt at samarbejde om – samtidig med at det gav mulighed for at bidrage til et godt formål, nemlig forskning'.

'Biblioteket har en ambition om at tilbyde aktiviteter, der ligger uden for husets fysiske rammer, ønsker at arbejde med målgruppen seniorer og ønsker et tættere samarbejde med DGI, der fysisk ligger meget nær på biblioteket'.

Bibliotekernes overordnede udbytte

Overordentlig godt. Over al forventning. Et godt udbytte. Blandet. Det er gået så godt. Rigtig godt. Det overordnede udbytte har været supergodt.

Således beskriver bibliotekerne indledningsvist, hvordan projekterne er gået.

Det har været tilfredsstillende for bibliotekerne, at der har været stor interesse for forløbet og ros fra deltagerne, der var glade for at lære noget og indgå i et nyt fællesskab med hinanden. Ifølge bibliotekerne nød deltagerne at 'gå til noget', at møde nye mennesker og opleve noget sammen med en fast gruppe over længere tid. Bibliotekerne har etableret tætte relationer til en række brugere, der undervejs er blevet transformeret til ambassadører for bibliotekernes tilbud.

Årsagerne til oplevelsen af et godt projekt skal søges i følgende:

- Det gav mulighed for fordybelse for både deltagere og ansatte.
- Biblioteket har fået mange gode erfaringer

Synlighed og PR

- Det var et lille projekt, der har givet rigtig meget til biblioteket og deltagerne plus historien om biblioteket.
- Bibliotekerne har fået rigtig meget god PR både pga. eget pressemateriale og positiv omtale i medierne samt via deltagerne.
- Det er positivt, at biblioteket har opbygget stærke relationer til en gruppe brugere, der fremover kan fungere som ambassadører for biblioteket.
- Projekterne har åbnet for et udvidet samarbejde med andre kommunale enheder (f.eks. Ældre og Sundhed) plus lokale museer og foreninger – herunder frivillige foreninger
- Projekterne nåede ud til borgere, der normalt ikke kommer på biblioteket og ikke har læst i mange år.
- Bibliotekerne har lagt mange kræfter i et godt værtskab og fremhæver betydningen heraf.
'Projekterfaringerne omkring værtsrollen er vigtige. Det er vigtigt at biblioteket er med hele vejen gennem projektet, og at de ansatte investerer noget af sig selv som mennesker og ikke kun er anonyme biblioteksansatte. Der skal være god tid. Biblioteket har ikke faciliteter til de emner, der bliver drøftet. Der er en ligeværdighed mellem alle parter'.

'Det havde betydning, at det var de samme tre personer fra biblioteket, der gik igen i hele forløbet. Det gav et tryk rum som baggrund for at sætte sig i ind i rimelig kompliceret stof'.
- At holde hjernen frisk er et område, hvor biblioteket kan gøre en stor indsats.
'Konceptet for Hold Hjernen Frisk er godt, og biblioteket har kontakt til målgruppen. Folk forbinder os nu med at holde hjernen frisk. Vi har fået lejlighed til at vise, at vi kan facilitere en blanding af viden, arrangementer og sociale fællesskaber'.

Der er dog ikke kun roser fra bibliotekerne. De giver udtryk for en række forbehold, der viser, at flere biblioteker nok i virkeligheden har blandede oplevelser i forbindelse med projektet, selv om kun et enkelt kategoriserede sit projekt som sådan.

'Projektet har givet et væld af erfaringer, gode såvel som mindre gode, men alle har været lærerige i forhold til bibliotekets fremadrettede aktiviteter.'

De blandede eller mindre gode projektoplevelser skal søges i følgende:

- Bevillingens størrelse stod ikke mål med de anvendte ressourcer
Alle projekter gav udtryk for, at det ressourcemæssigt har været meget krævende at deltage.
'Forløbet har dog været mere tidskrævende end forudset. Bl.a. var der en biblioteksmedarbejder, der deltog i hele forløbet, hvilket var givende i forhold til deltagerens følelse af kontinuitet og styrkede relationen til deltagerne. Det var også tidskrævende at koordinere samarbejdet med de mange forskellige parter'.
'Bevillingen har på ingen måde matchet de anvendte ressourcer (1 bibliotekar og 1 studentermedhjælper deltog i hver session), så bibliotekets udbytte ligger primært i de indhentede

erfaringer og PR'.

- Det var svært at skabe en naturlig sammenhæng mellem indhold og fysisk aktivitet. Selv om bibliotekerne finder, at konceptet med at forene det mentale og fysiske aspekt i sig selv er o.k., har det i praksis til tider været vanskeligt både tidsmæssigt og på en naturlig måde at forene f.eks. it-læring med et fysisk element. Et Bibliotek efterlyser et tættere samarbejde med DGI omkring den fysiske del af projektet.
- Kravet om antal projektdeltagere har været for stort i forhold til denne type projekt. Der burde max. have været 10 deltagere foreslår et bibliotek.
- Flere biblioteker giver dog udtryk for, at der omvendt også var tale om en investering, og at der var mulighed for delvist genbrug af eksisterende ydelser, der blev præsenteret af forskellige medarbejdere.
'Biblioteket valgte at se stort på det. Der har jo også været tale om en investering. Projektlederen har været gennemgående figur, men den enkelte involverede medarbejder bidrog kun 1-2 mødegange. Samtidig var der tale om at præsentere et eksisterende tilbud, så derfor kunne det klares med mindre forberedelse'.

Ændringer i forhold til projektbeskrivelsen

På de store linjer har bibliotekerne ikke foretaget ændringer i forhold til projektbeskrivelsen. Den største ændring skete for det bibliotek, der undervejs fandt ud af, at Smart Training måtte udelades, da det er et beskyttet koncept udviklet af DGI.

To biblioteker tilpassede undervejs programmet lidt i forhold til deltagerens ønsker og reaktioner på det hidtidige forløb.

Et enkelt bibliotek fandt ud af, at det ikke kunne nås at etablere et samarbejde med de påtænkte samarbejdspartnere. De havde allerede lagt andre planer for projektperioden.

For et par af bibliotekerne satte økonomien også nogle mindre betydende begrænsninger, idet det i et projekt ikke var muligt at traktere med gratis forplejning hele vejen gennem forløbet, og i et andet projekt ikke var muligt at forære deltagerne de læste bøger.

Endelig spillede pragmatiske årsager undertiden ind, bl.a. dårlige vejrforhold, der i nogle få tilfælde resulterede i ændrede planer (omvendt har andre projekter fremhævet, at deltagerne trods regn og kulde mødte talstærkt op til de udendørs aktiviteter).

Deltagerinvolvering i projektindholdet

I de fleste projekter var forløbet planlagt på forhånd. Det gjorde det nemmere for biblioteket og gjorde det muligt at få en synergieffekt til nogle af bibliotekets andre aktiviteter. Nogle biblioteker giver dog udtryk for, at lidt mere deltagerinvolvering i planlægningen nok havde været en god ide, hvis tiden havde rakt til det. I to af projekterne nævner kontaktpersonerne som sagt, at selv om de på forhånd havde skemalagt aktiviteterne, valgte de på baggrund af deltagerens reaktioner og ønsker at ændre i programmet.

Igangsætning med større event

Et par biblioteker indledte forløbene med en større event, der var åben for alle og trak ca. 120 deltagere. Det gav synlighed og glade deltagere og var ifølge bibliotekerne anstrengelserne værd.

De øvrige biblioteker holdt lidt lavere profil og indledte typisk forløbet med de fysiske før-målinger.

Projektforløb

Alle projekter blev afviklet over 15 gange, hvor deltagerne er mødtes 2,5 – 3 timer. Forløbene er afviklet i perioden mellem uge 36 i 2017 og uge 3 i 2018. Variationen skyldes, at projekterne har haft uens praksis omkring lukning i de nationale ferier. Et enkelt projekt blev afsluttet allerede inden 1. december, men bemærker, at der i efterårsferien var det laveste antal deltagere i forløbet. Omvendt fortæller det bibliotek, der sluttede i uge 3, at der var færre deltagere efter nytår pga. deltagernes rejseaktiviteter.

Annoncering, rekruttering, deltagere og fremmøde

Annoncering

Foruden i biblioteksrummet blev der primært annonceret i lokale aviser (i nogle tilfælde suppleret med egentlige artikler) og på bibliotekernes hjemmesider og Facebook. Nogle biblioteker producerede foldere og annoncerede projektet sammen med efterårets øvrige arrangementer. Også bibliotekernes samarbejdspartnere, lokale foreninger, lokalråd og øvrige netværk var aktiveret. Desuden var der et eksempel på annoncering i lokale seniorblade og på skærme i bybusserne.

Rekruttering

Bortset fra de to projekter, der måtte opgives pga. manglende tilmelding, har alle biblioteker – på trods af delvis annoncering i sommerferieperioden - haft nemt ved at rekruttere deltagere til projekterne. Et bibliotek oplevede, at holdet var fyldt op et døgn efter, at lokalavisen havde bragt en artikel. Et andet bibliotek oplevede, at det var meget forskelligt, hvor deltagerne havde stødt på projektet. Et tredje bibliotek fortæller, at de fleste havde hørt om projektet enten på biblioteket eller i omgangskredsen.

Kun et enkelt bibliotek kunne tage mod alle interesserede. Resten af bibliotekerne foretog en udvælgelse efter først til mølle-princippet. Et enkelt bibliotek supplerede med en kønskvotering, så der var lige mange mænd og kvinder på holdet.

Bibliotekerne melder om mange varierende årsager til seniorernes interesse. Et bibliotek tror, at emnet kombineret med en legende, eksperimenterende tilgang har haft en positiv indvirkning på interessen. Flere biblioteker nævner muligheden for at bidrage med input til forskning på området. Muligheden for at komme ud at gå i naturen i stilhed, mens man alligevel havde trygheden ved at gå sammen med andre spillede ind for flere af deltagerne i et af projekterne. Endelig var mange gået på pension for nylig og ville gerne udfordre sig selv og møde nye mennesker fra lokalområdet. For nogle deltagere var det også forventningen om motionsdelen, der trak, men dog ikke blev indfriet.

Fremmøde og frafald undervejs

Overordnet er bibliotekerne meget tilfredse med både et højt fremmøde de enkelte gange og et lavt frafald over forløbet. Alvorlig sygdom eller jobstart efter arbejdsløshed var blandt årsagerne til frafald. Omvendt gav en deltager, der undervejs pludselig mistede sin ægtefælle, udtryk for, at gruppen var med til at få hende i gang igen.

'Der var 25 deltagere og intet frafald. Den gennemsnitlige mødefrekvens var 21,4'.

'I gennemsnit deltog 18 hver gang. Nogle rejste og passede børnebørn, men deltagerne var på forhånd adviseret om, at der var forventning om en høj grad af mødestabilitet.'

'Stort set ikke [frafald]. En enkelt fik arbejde undervejs. En anden havde misforstået konceptet, men blev erstattet med en ny deltager fra ventelisten.'

'Bibliotekaren har lagt et stort arbejde i planlægning og afvikling af projektet på en afvekslende, engageret og deltagerorienteret måde. Det resulterede så også i en mødeprocent på 87,5'.

Kun et enkelt bibliotek oplevede et noget større frafald - fra 18 til 11. Der var efter bibliotekets opfattelse tale om deltagere, hvor praktiske forhold kom i vejen, eller deltagerne der havde fejlcastet sig selv interesssemæssigt.

Initiativer til fastholdelse af deltagerne

Bibliotekernes initiativer til fastholdelse har været af indirekte karakter og startede på en måde inden projektforløbet, idet flere i forbindelse med rekrutteringen gjorde meget ud af betone vigtigheden af et stabilt fremmøde af hensyn til effekten af forløbet. Et enkelt bibliotek afslog f.eks. deltagere, der på forhånd havde planlagt en flerugers rejse. Et bibliotek havde ligefrem navneopråb og sendte hver uge en mail, der varmede op til næste gang. Andre biblioteker optog så mange deltagere, at et frafald undervejs på den måde kunne kompenseres:

'I stedet blev der optaget et hold på ekstra mange deltagere – 34 i alt, da biblioteket også havde en forventning om, at det ville være svært at fastholde et hold over 15 mødegange'.

De fleste nævner, at en gennemgående person fra biblioteket bidrog til at skabe en rød tråd i forløbet, som var motiverende for deltagerne.

'... det er bibliotekets opfattelse, at det har haft en betydning, at de [deltagerne] prioriterede en høj grad af værtskab. Den biblioteksansatte deltog f.eks. på gåturene. Det gav professionalisme og en rød tråd for deltagerne.'

Forslag til forbedring omkring rekruttering og fastholdelse

Kun i forhold til eventuelle fremtidige projekter med afgrænsede grupper af ældre, f.eks. ensomme ældre, har bibliotekerne forslag til nye – mere målrettede - kanaler for rekruttering, der skal ske i form af inddragelse af de personer, der i forvejen har den faste kontakt til de ældre.

Ellers er der forslag om kortere forløb, som kunne gøre fastholdelsen nemmere. Det samme kunne et lavere deltagerantal, som kunne tænkes at skabe en særlig gruppefølelse, der igen ville medføre en større forpligtelse over for gruppen.

Og så fremhæver et bibliotek, at det er vigtigt inden start at afstemme forventningerne om fremmøde med deltagerne.

Fortsætter bibliotekerne disse projekter?

Kun et enkelt bibliotek fortsætter et projekt næsten uændret. Det drejer sig om guidet fælleslæsning - dog uden tilhørende fysisk aktivitet.

'Deltagerne har været meget positive i forhold til projektet. 85 pct. deltager i en gruppe, der fortsætter uden vandreture (det er der ikke ressourcer til). Nogle af dem fortsætter på egen hånd med at gå. De opbyggede relationer rækker ud over litteraturen'.

Fortsætter deltagerne disse projekter på egen hånd?

I tre tilfælde fortsætter deltagerne på egen hånd.

'Gruppen har valgt at køre videre selv, 13 ud af 14 fortsætter med at mødes hver 14. dag, hvor de i forvejen har læst en titel fra tænkepause-serien, og en deltager har påtaget sig at læse en novelle op. Biblioteket hjælper med at finde tilhørende noveller. Gruppen spiser undertiden sammen, går sammen i biografen og teateret, og flere har meldt sig til yoga hos projektets instruktør'.

'Efterårets deltagere vil frem til april 2018 fortsætte med at mødes. Biblioteket lægger lokaler til. Deltagerne kan vælge et arrangement om måneden, der bliver faciliteret af bibliotekets medarbejdere'.

'Deltagerne havde den sidste mødedag selv arrangeret fællesspisning og fortsætter som gruppe på egen hånd i bibliotekets lokaliteter'.

I to andre projekter fortsætter deltagerne ikke, men har dog etableret netværker, som de kan trække på.

'Der er ikke etableret en fortsættergruppe, men deltagerne oplever, at de nu har et netværk, som de kan trække på særligt i forbindelse med at tage hinanden med til nye, andre arrangementer'.

Fortsætter biblioteket på egen hånd med aktiviteter af samme type som i dette projekt – evt. med ændringer?

På nær et enkelt er alle bibliotekerne i gang med overvejelser eller direkte planlægning af fremtidige aktiviteter, hvor de kan bruge erfaringerne fra projekterne. Bibliotekerne har erkendt, at brugerne ønsker sig et forløb omkring bestemte emner, men de fleste vil fremover gøre dem kortere end 15 uger.

'Som nævnt søger biblioteket andetsteds om midler til lignende projekter. Projektet har inspireret til nye projekter. Professionel formidling af litteratur, hvor man også giver af sig selv. Biblioteket er blevet kontaktet af kommunens enhed for Ældre og Sundhed, der har en pulje, man kan ansøge. Målgruppen vil bl.a. være stressramte, men i fokus er læsningen og litteraturen - et fælles tredje'.

'Besøget af HjerneMadsen på bibliotekets litteraturfestival var helt sikkert affødt af dette projekt'.

'Ja, vi laver dog en ny version med kun 6 mødegange og en lille deltagerbetaling (ca. 250 kr.)'.

'Sandsynligvis. Deltagerne gav udtryk for glæde ved at deltage i et forløb, så derfor overvejer biblioteket evt. at etablere kortere forløb på ca. tre gange omkring udvalgte emner for en ny deltagergruppe'.

'Biblioteket sætter et lignende hold i gang igen efter sommerferien og er spændt på, om der er lige så stor interesse næste gang. Denne gang var det stærke seniorer, der meldte sig. Nogle af dem var biblioteksuvante. Biblioteket afholder en temadag om projektet for bibliotekerne i CB-området'.

'Masse af gode og konkrete erfaringer, som kan og vil blive brugt fremadrettet. Søger p.t. om en bevilling i forhold til ensomme ældre gennem Tænketanken for Fremtidens Biblioteker'.

Ansøgning til næste runde

Kun et enkelt bibliotek, der i denne runde afviklede to projekter, giver klart udtryk for, at de ønsker at søge igen, da erfaringerne har været gode.

Et andet bibliotek søger kun, hvis der kan søges om et højere beløb.

'Denne gang har samarbejdspartnerne selv betalt deres egne udgifter, og det gør de nok ikke igen'.

Et af bibliotekerne ønsker at følge op med et lignende projekt, men ved ikke, om det er muligt at søge til det samme igen.

Et bibliotek er i tvivl, om de vil at søge igen.

'Måske. Der stilles mange krav i forbindelse med deltagelse. Til gengæld er der en ekstra dimension i at være med et større projekt med andre biblioteker både for deltagerne og for biblioteket'.

Tre biblioteker ønsker ikke at søge igen. De vurderer ikke, at de anvendte ressourcer står mål med bevillingen. Også kravene om antal mødegange nævner flere som en medvirkende årsag

'Vi har lige nu ikke ressourcer til at udtænke og gennemføre en ny type forløb med så mange mødegange. Det økonomiske tilskud står ikke mål med anstrengelserne'.

'Nej. Tilskuddet står ikke mål med anvendte ressourcer. Erfaringerne kan evt. bruges i mindre forløb'.

'Nej. Det er for ressourcekrævende. Desuden ønsker biblioteket større frihed i forhold til forløbenes længde, placering på året og ikke mindst den aldersmæssige målgruppe'.

Samarbejdspartnere

De primære samarbejdspartnere i projekterne var (frivillige) foreninger (kultur, ældre, idræt) samt forvaltningsenheder i kommunen. I et enkelt tilfælde betalte bibliotekerne kommercielle parter for at deltage, f.eks. et danseinstitut, en yogainstruktør og en mindfulness-instruktør.

Tidspresset i planlægning af ansøgning og projektindhold var dog medvirkende til, at samarbejdet ikke i alle tilfælde blev så udfoldet, som det ellers kunne være blevet. Det skyldes, at samarbejde med mange parter, som der i en del af projekterne var tale om, er komplekst og tager tid.

Samarbejdspartnerne har primært bidraget med at introducere deltagerne til deres respektive felter af viden, f.eks. på (by)vandringer og besøg på museer og institutioner. I nogle tilfælde har de også haft ansvaret for afvikling af aktiviteterne.

Samarbejdet har generelt været godt, og samarbejdspartnerne var villige til at acceptere vilkårene omkring den snævre tidsfrist for udvikling af projektindhold og ansøgning.

'Samarbejdspartnerne lagde mange kræfter i projektet – mange flere end forventet. Samarbejdet indledtes med, at bibliotekets leder inviterede til stormøde med partnerne'.

Frivillige

I et enkelt projekt har samarbejdet med frivillige foreninger spillet en betydende rolle og bibliotekets ønske herom var en medvirkende årsag til etableringen af projektet.

'Biblioteket har et samarbejde med de foreninger af frivillige, der benytter Historiens Hus sammen med Lokalhistorisk Arkiv. Derudover har Museum Midtjylland tilknyttet frivillige laug til hver af deres afdelinger. I alt har projektet samarbejdet med 6 frivillige foreninger og laug'.

Derudover har projekterne kun i meget ringe omfang inddraget frivillige. Årsagerne hertil var flere. Dels gjorde tidspresset det vanskeligt at få det organiseret, men nok så vigtigt var måske opfattelsen af, at:

'Det ville være for stort og længevarende projekt at overlade til frivillige, som qua deres frivillighed ville give en usikkerhedsfaktor i forhold til fremmøde og måske engagement og professionalisme.'

De fleste af bibliotekerne er afvisende eller tøvende over for tanken om at uddelegere ansvaret for projekter som disse i Hold Hjernen Frisk til frivillige:

'Biblioteket lægger vægt på en høj grad af professionalisme og værtskab, der ikke på samme måde kan ydes af frivillige. Værtskabet kan ikke erstattes af andre. Der ligger en høj grad af ærekærhed i, at bibliotekets eget personale sørger for fagligheden, den røde tråd og skabelsen af relationer til projektdeltagerne. Det gælder især i forhold til andre organisationer, der jo har deres egen agenda.'

'Koordinering og rekruttering er svært at forvente af eksisterende foreninger, der allerede har deres eget virke. Desuden kan det blive en ekstra udfordring at give frivillige foreninger en koordineringsopgave på tværs af foreninger – det skal være helt tydeligt, hvad foreningens ansvar er. (Der er stor forskel på at arbejde sammen med enkelte frivillige tilknyttet en aktivitet versus en frivillig forening).'

'Svært at svare på. I fremtidige projekter af lignende karakter kunne man evt. koble nogle af nuværende deltagere på som frivillige.'

Et enkelt bibliotek ser dog helt anderledes positivt på spørgsmålet:

'Frivillige kunne med stor fordel have indgået i projektet.'

Den centrale projektledelse og de centrale projektparter

Bibliotekerne gav alle udtryk for frustrationer over den korte tid til både at udarbejde projektansøgningen og til detailplanlægningen af projekterne.

'Der var for kort tid til at forberede projektansøgningen. Det gælder også i anden runde ansøgninger.'

Ellers har hovedparten i store træk fundet selve projektledelsen o.k. Det fremhæves, at informationsniveauet har været lidt for lavt, at bibliotekerne har savnet vidensdeling, og at bibliotekernes input til hjemmesiden ikke blev anvendt. Endelig har bibliotekerne også fundet det vanskeligt at holde styr på de forskellige centrale projektparters rolle, og bibliotekerne er blevet overraskede over, at der undervejs kom forespørgsler og ekstra småopgaver fra de forskellige centrale projektparter.

'Overordnet o.k. Der har været god hjælp at få ved henvendelse. Informationsniveauet lige lavt nok. Forventningerne blev nok sat lidt for højt i starten, og det havde været fint at få lidt flere nyhedsbreve og mere videndeling – om ikke andet besked om, at der var tidspres og ikke alt kunne lade sig gøre. Biblioteket sendte f.eks. billeder og historier ind til brug på projektets hjemmeside, og de blev ikke brugt.'

'Det skulle have været meldt ud fra starten, at man skulle være forberedt på mange små ekstraopgaver undervejs, f.eks. interviewet med en forsker fra SDU, besøg af Mark fra CESA, der kom og filmede. Signe fra CESA havde også nogle småopgaver, som hun bad biblioteket om at hjælpe med.'

Et enkelt bibliotek har dog en mere negativ opfattelse:

'Mangelfuld kommunikation. Biblioteket har manglede svar på mails eller modtog dem for sent. Spørgsmål omkring ministerbesøg blev ikke besvaret.'

'Strengt regler for PR. Vi kunne have fået mere PR. Vi har misset chancer for gode historier.'

'Efter de fysiske aktivitetstests i indledningen fik deltagerne intet svar – først svar efter 15 uger ved sidste test.'

Både enkelte biblioteker og en del deltagere ville gerne have set mere til DGI og finder, at det kunne have været dejligt, hvis DGI havde bidraget med motionsdelen.

I flere af projekterne har deltagerne fundet det interessant, at der i projektet var en forskningskomponent, som de gerne ville bidrage til. I et af projekterne har deltagerne dog stillet spørgsmålstejn ved effektmålingen. På den ene side ville de gerne bidrage til forskning i ældres liv, men de oplevede, at de blev målt på parametre, hvor de ikke selv troede, at projektet gjorde så stor forskel. Det var med deres egne ord synd, for projektet var jo godt, og de oplevede, at de havde fået meget ud af det

Et bibliotek nævner, at det har været vanskeligt for biblioteket at formidle sammenhængen mellem tests og projekt.

Øvrige kommentarer

Uden for de formelle spørgsmål i interviewet fortæller bibliotekerne uopfordret, at det var ressourcestærke, aktive og rejselystne seniorer, der meldte sig til forløbene. En del var par. Mange deltagere gjorde i forvejen noget på egen hånd for at holde hjernen frisk, fx fortalte en deltager, at hun og manden ind imellem talte engelsk sammen derhjemme.

I øvrigt deltog flere interesserede mænd i disse projekter sammenlignet med de fleste af bibliotekernes andre, f.eks. var fordelingen 10 kvinder og 9 mænd på et af bibliotekerne, der ikke havde tænkt i baner omkring kønskvotering.

Projektet nåede ud til nye deltagere, der normalt ikke kommer på biblioteket og ikke har læst i mange år.

Bibliotekerne har fået henvendelser fra +70-borgere, der var utilfredse med ikke at kunne deltage.

Januar 2018

Ann Poulsen

Fasanvej36@mail.dk

2040 6099